

ODOB – INSONNING KO‘RKI**Sotvoldiyeva Hilolaxon***Andijon Davlat chet tillar instituti arab tili o‘qituvchisi*

Insonni inson qiladigan, uni jamiyatda e‘zozli va hurmatli qiladigan eng muhim fazilat bu — odobdir. Tashqi ko‘rinish, kiyinish uslubi yoki boylik insonni vaqtincha e‘tiborga olib chiqishi mumkin, biroq uning asl qadr-qimmati faqatgina odobi va axloqiy fazilatlarida namoyon bo‘ladi. Shu bois xalqimiz bejizga “Odob — insonning ko‘rki” degan dono so‘zlarni aytmagan. Odob — bu insonning ichki tarbiyasi, boshqalarga nisbatan hurmat-ehtiromi, muomaladagi yumshoqligi, so‘z va amalidagi go‘zallikdir. Yaxshi odobli inson har qanday jamoada obro‘-e‘tibor topadi, u bilan bo‘lish yoqimli, unga ishoniladi va maslahat so‘raladi. O‘z navbatida, odobsiz inson qanchalik chiroyli bo‘lmasin yoki qanchalik bilimli bo‘lmasin, odamlar undan yiroqlashadi. Odobli inson doim boshqalar haqida o‘ylaydi. U yolg‘on gapirmaydi, keksalarni hurmat qiladi, yoshlarni e‘zozlaydi, muhtojlarga yordam qo‘lini cho‘zadi. Bunday inson nafaqat oilada, balki jamiyatda ham nur taratadi. Axir, odob — bu ko‘z bilan ko‘rinmaydigan, ammo qalbdan seziladigan bir go‘zallikdir. Bugungi kunda yoshlarimizning odob-axloqiga alohida e‘tibor qaratilishi bejiz emas. Chunki kelajak avlod aynan bugungi tarbiya asosida shakllanadi. Ota-ona, ustozlar, jamiyat — barchamiz yoshlarni nafaqat bilimli, balki odobli inson qilib tarbiyalashga harakat qilishimiz lozim. Zero, odobli yoshlar — farovon kelajakning kafolatidir. Odobli inson kim bo‘lishidan qat‘i nazar, doim qadrlanadi. Hatto uning tashqi ko‘rinishi oddiy bo‘lsa ham, odobi bilan har qanday yurakni zabt eta oladi. Bunga tarixdan ko‘plab misollar keltirish mumkin. Ulug‘ ajdodlarimiz, buyuk mutafakkirlarimiz har doim odobni eng yuksak qadriyat sifatida targ‘ib etganlar. Abu Nasr Forobiy, Imom Buxoriy, Alisher Navoiy, Ahmad Yassaviy kabi buyuk zotlar, avvalo, o‘zlarining komil odobi, go‘zal xulqi bilan el-yurtga namuna bo‘lishgan. Navoiy hazratlari shunday deganlar: “Odob bilan bezanmagan bilim — gultagi yo‘q guldur”. Darhaqiqat, bilimli bo‘lish juda yaxshi, ammo agar bilim odob bilan uyg‘un bo‘lmasa, u hech qanday foyda keltirmaydi. Zero, odobsiz inson ko‘ngillarni ranjitadi, jamiyatga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Men Andijon davlat chet tillari institutida faoliyat olib borayotgan o‘qituvchi sifatida faxr bilan aytishim mumkinki, bugungi kunda bizning talabalarmiz nafaqat bilimga chanqoqligi, balki yuksak odob-axloq, muomala madaniyati, ustozlarga hurmat va bir-biriga bo‘lgan samimiy munosabatlari bilan ham ajralib turadi. Har bir guruhda shunday talabalar bor-ki, ular o‘zining halolligi, tartibliligi, intiluvchanligi bilan o‘rnak bo‘lishga loyiq. Ular dars jarayonlarida faollik ko‘rsatish bilan birga, institutda shakllanayotgan ma’naviy muhitga ham munosib hissa qo‘shib kelishmoqda. Talabalar orasida bir-birini tinglash, fikrga hurmat bilan qarash, tartib-intizomni saqlash kabi fazilatlar keng tarqalgan. Shuni alohida ta’kidlash joizki, institutimizda odob-axloq masalalari faqat nazariy emas, balki amaliy jihatdan ham e’tiborga olinadi. Bu borada olib borilayotgan ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar, davra suhbatlari, tarbiyaviy soatlar o‘z samarasini bermoqda. Ayniqsa, talabalarimizning ota-onaga, ustozlarga, jamiyatga bo‘lgan hurmat-ehtiromi tahsinga loyiq. Bugungi yoshlar — ertangi kunning yetuk mutaxassislari, kelajak jamiyatining poydevoridir. Ularda yuksak bilim bilan bir qatorda insoniy fazilatlar, milliy qadriyatlarga sadoqat va madaniyatga hurmat bo‘lishi ayni zaruratdir. Ana shunday tamoyillarga amal qilayotgan talabalarni tarbiyalayotganimiz — biz ustozlar uchun eng katta g‘ururdir.

Men Andijon davlat chet tillari institutida faoliyat olib borayotgan o‘qituvchi sifatida faxr bilan aytishim mumkinki, bugungi kunda bizning talabalarmiz nafaqat bilimga chanqoqligi, balki yuksak odob-axloq, muomala madaniyati, ustozlarga hurmat va bir-biriga bo‘lgan samimiy munosabatlari bilan ham ajralib turadi. Har bir guruhda shunday talabalar bor-ki, ular o‘zining halolligi, tartibliligi, intiluvchanligi bilan o‘rnak bo‘lishga loyiq. Ular dars jarayonlarida faollik ko‘rsatish bilan birga, institutda shakllanayotgan ma’naviy muhitga ham munosib hissa qo‘shib kelishmoqda. Talabalar orasida bir-birini tinglash, fikrga hurmat bilan qarash, tartib-intizomni saqlash kabi fazilatlar keng tarqalgan. Shuni alohida ta’kidlash joizki, institutimizda odob-axloq masalalari faqat nazariy emas, balki amaliy jihatdan ham e’tiborga olinadi. Bu borada olib borilayotgan ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar, davra suhbatlari, tarbiyaviy soatlar o‘z samarasini bermoqda. Ayniqsa, talabalarimizning ota-onaga, ustozlarga, jamiyatga bo‘lgan hurmat-ehtiromi tahsinga loyiq. Bugungi yoshlar — ertangi kunning yetuk mutaxassislari, kelajak jamiyatining poydevoridir. Ularda yuksak bilim bilan bir qatorda insoniy fazilatlar, milliy qadriyatlarga sadoqat va madaniyatga hurmat bo‘lishi ayni zaruratdir. Ana shunday tamoyillarga amal

qilayotgan talabalarni tarbiyalayotganimiz — biz ustozlar uchun eng katta g‘ururdir.

Insonning chinakam ko‘rkini uning tashqi qiyofasida emas, balki odobida izlash kerak. Yaxshi so‘z, chiroyli muomala, halollik, sabr, hayo — bularning barchasi odobga mansub fazilatlardir. Ularni o‘zida mujassam etgan inson har doim el-yurt orasida izzat-ikrom topadi. Shuning uchun har birimiz harakatimizda, so‘zimizda va fikrlarimizda odobni bosh mezon qilishimiz kerak.